

Kymenlaakson hyvinvointialueen tulevaisuuden palveluympäristön kommentointi

Hyvä vastaanottaja,

Kymenlaakson hyvinvointialue on avannut otakantaa.fi- sivustolle Tulevaisuuden palveluympäristön 2030 suunnitelman kommentoitavaksi. Keräämme näkemyksiä valmistelun tueksi.

Kymenlaakson hyvinvointialueella suunnitellaan, millaisia sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut ovat tulevaisuudessa. Tavoitteena on varmistaa, että palvelut vastaavat ihmisten tarpeisiin myös jatkossa ja että asiointi on sujuvaa ja palvelut helposti saavutettavissa.

Suunnitteluun vaikuttavat mm. väestön ikääntyminen, palvelutarpeen kasvu, henkilöstön saatavuus sekä talouden sopeuttamistarpeet. Tavoitteena on turvata toimivat ja yhdenvertaiset palvelut pitkällä aikavälillä.

Työssä tarkastellaan palveluja kokonaisuutena. Palvelut eivät välttämättä jatkossa ole sidottuja vain yksittäisiin toimipisteisiin, vaan niitä voidaan tarjota eri tavoin, myös digitaalisina palveluina. Tarkempia ratkaisuja ei ole vielä päätetty, vaan valmistelu on kesken.

Haluamme kuulla asukkaiden ja eri toimijoiden näkemyksiä valmistelun tueksi. Suunnitelmana on, että palveluympäristöstä päätetään Kymenlaakson hyvinvointialueen aluevaltuustossa kesäkuussa.

Otakantaa.fi-palvelussa voitte kommentoida valmistelumateriaalia. Sivusto on auki **17.5.2026** asti. <https://www.otakantaa.fi/fi/hankkeet/1257/>

Harri Hagman
Hyvinvointialuejohtaja
Lisätiedot: heli.kainulainen@kymenhva.fi

Edustamani organisaatio

Kouvolan kaupunki

Miten arvioit suunniteltujen muutosten vaikuttavan omaan, läheistesi tai Kymenlaakson asukkaiden arkeen?

Kouvolan kaupunki katsoo, että palveluverkkosuunnitelma on välttämätön vastaus väestön vähenemiseen ja talouden realiteetteihin, mutta nykyisessä muodossaan se sisältää merkittäviä riskejä alueellisen yhdenvertaisuuden toteutumiselle.

Kouvolan kaupungin näkökulmasta suunnitellut muutokset vaikuttavat asukkaiden arkeen merkittävästi, ja erityisesti Katajajarjun terveysaseman mahdollinen lakkauttaminen konkretisoi muutosten vaikutukset hyvin paikallisesti. Kyse ei ole vain palveluverkon rakenteellisesta muutoksesta, vaan ihmisten arjen sujuvuudesta ja turvallisuuden tunteesta.

Katajajarjun terveysasema on ollut monille asukkaille helposti saavutettava ja tuttu lähipalvelu. Sen poistuminen tarkoittaisi monille pidempiä asiointimatkoja, lisää riippuvuutta omasta autosta sekä vaikeampaa pääsyä palveluihin erityisesti iäkkäille, pitkäaikaissairaille ja autottomille. Arjessa

tämä näkyy konkreettisesti lisääntyvänä vaivana: vastaanotoille hakeutuminen lykkääntyy, hoitoon pääsyä siirretään ja kynnys hakea apua kasvaa.

Vaikutukset eivät rajoitu yksittäisiin asiointikertoihin, vaan koskettavat myös hoidon jatkuvuutta ja ennaltaehkäisyä. Kun lähipalvelu poistuu, riskinä on, että säännöllinen seuranta ja varhainen puuttuminen heikkenevät, mikä voi pitkällä aikavälillä lisätä raskaampien palvelujen tarvetta.

Samalla on tunnistettava, että digipalvelujen lisääminen helpottaa osan asukkaista arkea. Niille, joilla on valmiudet ja mahdollisuudet hyödyntää etävastaanottoja ja sähköistä asiointia, palvelut voivat jopa nopeutua. Tämä ei kuitenkaan koske kaikkia – eikä varsinkaan niitä, jotka käyttävät palveluja eniten.

Kouvolan näkökulmasta suurin huoli on, että arki eriytyy: osa asukkaista hyötyy uudistuksesta, mutta osa kohtaa selvästi heikentyneen saavutettavuuden. Katajaharjun terveysaseman lakkautus uhkaa konkretisoida tämän kehityksen, jossa lähipalvelujen katoaminen lisää epävarmuutta ja vaikeuttaa palveluihin pääsyä erityisesti niille, jotka tukea eniten tarvitsevat.

Siksi kaupungin näkemyksen mukaan muutosten vaikutuksia tulee arvioida ennen kaikkea arjen näkökulmasta: miten palveluun pääsee silloin, kun sitä oikeasti tarvitaan – ei vain keskimäärin, vaan jokaisen asukkaan kohdalla.

Kouvolan kaupunki edellyttää, että jatkovalmistelussa:

- määritellään konkreettiset ja sitovat palvelulupaukset jalkautuville palveluille
- varmistetaan realistiset ja toimivat liikkumisen ratkaisut
- turvataan vaihtoehtoiset asiointitavat digipalvelujen rinnalle
- arvioidaan vaikutukset alueiden elinvoimaan ja asukkaiden arkeen nykyistä perusteellisemmin

Kouvolan näkökulmasta palveluverkon uudistaminen on hyväksyttävää vain, jos se toteutetaan tavalla, joka ei lisää alueellista eriarvoisuutta. Tehokkuustavoitteet eivät saa syrjäyttää perustuslain mukaista oikeutta yhdenvertaisiin palveluihin.

Miten palvelujen saavutettavuus muuttuu, jos palveluita keskitetään ja digipalveluja, kuten etätapaamisia lisätään?

Kouvolan kaupungin näkökulmasta palvelujen keskittäminen ja digipalvelujen lisääminen parantavat saavutettavuutta osalle asukkaista, mutta samanaikaisesti heikentävät sitä toisille.

Keskittäminen voi lisätä palvelujen laatua ja sujuvuutta tilanteissa, joissa asiointi onnistuu digitaalisesti tai liikkuminen on helppoa. Etävastaanotot, sähköinen asiointi ja monikanavaiset palvelut lyhentävät asiointiaikoja ja vähentävät tarvetta fyysisiin käynteihin erityisesti työikäisten ja digitaalisiin palveluihin totuneiden asukkaiden kohdalla.

Virka-ajalle ja virka-ajan ulkopuolelle (illat ja viikonloput) kohdennettuja vastaanottoaikoja (sisältäen lab ja rtg) on oltava jäljelle jäävässä perusterveyden palveluverkossa tarjolla riittävästi. Digitaalisten palvelujen kehittäminen on tarpeen, mutta perusterveydenhuollon päivystystä ja ajanvarauksellista lääkärin vastaanottoa on oltava tarjolla, ettei ihmiset kuormita turhaan erikoissairaanhoidonpalvelua.

Kouvolassa saavutettavuuden keskeinen haaste liittyy kuitenkin alueen laajuuteen ja väestörakenteeseen. Kun palveluja keskitetään harvempiin toimipisteisiin, asiointimatkat pitenevät erityisesti reuna-alueilla. Tämä heikentää saavutettavuutta niille asukkaille, joilla ei ole käytössään omaa autoa, toimivia joukkoliikenneyhteyksiä tai riittäviä digivalmiuksia.

Kaupunki korostaa, että saavutettavuus ei ole pelkästään kysymys keskimääräisestä matka-ajasta, vaan todellisesta mahdollisuudesta saada palvelua. Digipalvelujen lisääminen ei kaikilta osin korvaa fyysisiä palveluja, sillä merkittävä osa väestöstä – erityisesti ikääntyneet – tarvitsee edelleen henkilökohtaista, lähellä tarjottavaa tukea.

Riskinä on, että palvelujen saavutettavuus eriytyy:

- hyödyksi niille, jotka pystyvät käyttämään digipalveluja ja liikkumaan helposti
- haasteeksi niille, joiden toimintakyky, taloudellinen tilanne tai asuinpaikka rajoittavat asiointia

Mitä riskejä tai huolia näette suunnitelluissa muutoksissa?

Kouvolan kaupunki näkee, että suunnitelluissa muutoksissa keskeisin riski on **palvelujen saavutettavuuden eriytyminen**. Kun palveluja keskitetään ja fyysinen palveluverkko harvenee, vaarana on, että osa asukkaista – erityisesti iäkkäät, autottomat ja haja-asutusalueilla asuvat – jää käytännössä heikompien palvelujen varaan. Saavutettavuus voi näyttää tilastollisesti hyvältä, mutta arjen tasolla se voi heiketä merkittävästi.

Toinen keskeinen huoli liittyy **digipalvelujen varaan rakentuvaan malliin**. Vaikka digitalisaatio tuo tehokkuutta, se ei ole kaikille saavutettava ratkaisu. Ilman riittävää digiosaamista, tukea ja vaihtoehtoisia asiointitapoja syntyy riski, että osa asukkaista syrjäytyy palveluista.

Kouvola nostaa esiin myös **liikkumisen haasteet**. Pitkät etäisyydet ja puutteelliset joukkoliikenneyhteydet tarkoittavat, että keskittäminen lisää riippuvuutta omasta autosta. Tämä korostaa alueellista epätasa-arvoa ja voi käytännössä estää palveluihin pääsyn.

Lisäksi muutoksilla on riski **heikentää paikallisten alueiden elinvoimaa**. Palvelupisteiden poistuminen vähentää asiointia, työpaikkoja ja arjen kohtaamisia, mikä vaikuttaa erityisesti pienempiin keskuksiin ja maaseutualueisiin.

Kokonaisuutena suurin huoli on, että uudistus painottaa liikaa kustannustehokkuutta ja keskimääräisiä mittareita, eikä riittävästi huomioi arjen todellisuutta eri puolilla Kouvola. Ilman riittäviä rinnakkaisia ratkaisuja – kuten vahvoja jalkautuvia palveluja, toimivia kuljetusratkaisuja ja aidosti saavutettavia asiointikanavia – riskinä on, että palvelujen yhdenvertaisuus heikkenee.

Mitä hyötyjä näette suunnitelluissa muutoksissa?

Uudistus voi parhaimmillaan parantaa palvelujen laatua, sujuvuutta ja kestävyyttä – edellyttäen, että tehokkuuden rinnalla turvataan saavutettavuus koko Kouvolan alueella.

Mihin asiakasryhmään näette muutosten eniten vaikuttavan?

Suurimmat vaikutukset kohdistuvat niihin, joiden kyky liikkua tai käyttää digipalveluja on rajallinen – eli juuri niihin asukkaisiin, joilla palvelujen tarve on usein suurin.

Avoin palaute

Kouvolan kaupunki katsoo, että vaikka palveluverkkoselvityksessä esitetään välttämättömiä rakenteellisia muutoksia, valmistelussa ei ole riittävällä tavalla hyödynnetty kaikkia mahdollisuuksia turvata palvelujen säilyminen keskeisissä toimipisteissä, kuten Katajaharjun terveysasemalla.

Katajaharjun terveyskeskus on Kouvolassa merkittävä lähipalvelujen solmukohta, jonka säilyminen olisi ollut perusteltua sekä saavutettavuuden että alueellisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Kaupunki katsoo, että Kymenlaakson hyvinvointialueen olisi tullut tehdä aktiivisempaa ja tavoitteellisempaa edunvalvontaa valtion suuntaan rahoituksen turvaamiseksi tällaisille kriittisille palvelupisteille.

Kouvolan näkökulmasta on perusteltua kysyä, onko kaikkia vaihtoehtoja todella arvioitu, vai onko palveluverkon supistaminen muodostunut liian nopeasti ensisijaiseksi ratkaisuksi talouspaineisiin. Erityisesti tilanteessa, jossa väestön ikääntyminen ja palvelutarpeen kasvu ovat tiedossa, tulisi keskeisten lähipalvelujen säilyttämistä puolustaa vahvemmin.

Kaupunki korostaa, että hyvinvointialueen rooli ei ole ainoastaan sopeuttaa toimintaa annettuun rahoitukseen, vaan myös aktiivisesti vaikuttaa rahoitusratkaisuihin. Ilman riittävän vahvaa edunvalvontaa riskinä on, että päätökset johtavat palvelujen heikentymiseen alueilla, joilla tarve on suurin.

Kouvolan kaupunki pitää tärkeänä, että jatkovalmistelussa tarkastellaan uudelleen Katajaharjun terveysaseman kaltaisten yksiköiden roolia ja selvitetään mahdollisuudet niiden säilyttämiseen osana alueellisesti tasapainoista palveluverkkoa.